

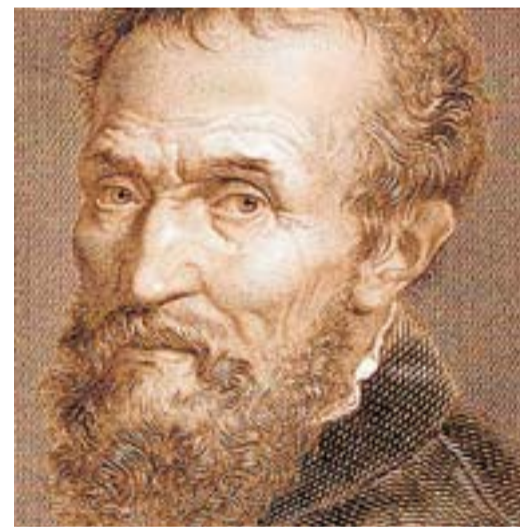
El doble avantatge de tenir una edat

Miquel Àngel

Els retrats més fidedignes de Miquel Àngel, un dels genis més grans de la història de la pintura, l'escultura i l'arquitectura, el representen sempre amb un nas bote-rut, molt semblant al que presenten els boxejadors, que sempre acaben amb l'envà nasal (cartilaginós) trencat.

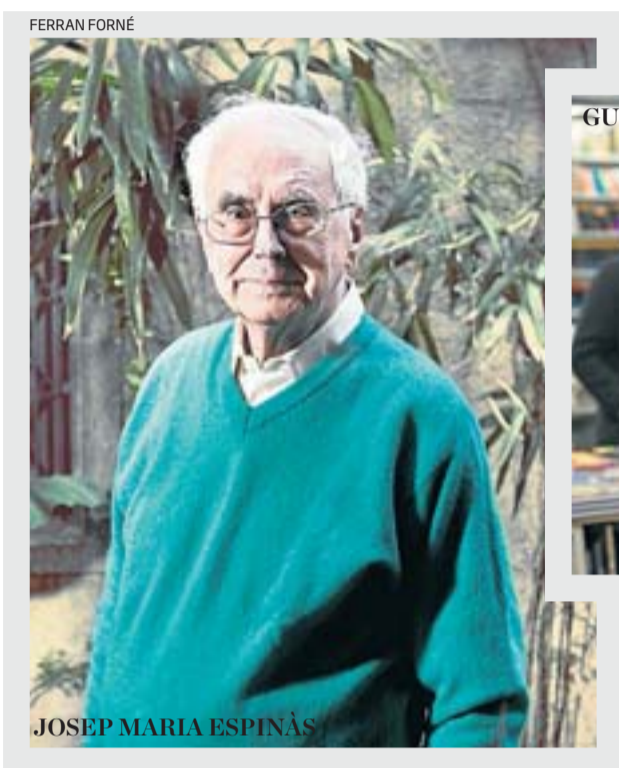
Benvenuto Cellini –la *Vida* del qual va ser esplèndidament traduïda per Loreto Busquets (2 vol., Curial, 1979)– explica que, en una ocasió, trobant-se plegats Miquel Àngel jove i un seu amic anomenat Torrigiano, com sia que el primer va criticar certs aspectes dels frescs de Masaccio que tots dos estaven copiant a l'església del Carme de Florència, el segon li va etzibar un cop de puny al rostre i va trencar-li el nas. Des de llavors, el pintor i escultor va mostrar el nas que tothom li coneix. Segons Cellini, Torrigiano li hauria dit: “Buonarroti [Miquel Àngel] i jo solíem anar a l'església del Carme per aprendre a dibuixar a partir de les pintures de Massaccio. Buonarroti tenia el costum de fer mofa de tots els qui ens reuníem en aquell lloc i un dia que ja m'estava empipant massa em vaig enfadar més del que era habitual i vaig donar-li tal cop de puny al nas que vaig sentir com l'os del nas i el cartílag em queien entre els dits de la mà com un gelat”. Llavors Torrigiano es veu que va afegir aquesta maldat: “I aquest senyal que li ha quedat, el portarà com a record meu fins al dia que l'enterrin”.

ARA

Tot i que eren amics, els testimonis van delatar l'actor de l'agressió davant Llorenç el Magnífic i aquest va desterrar de Florència Torrigiano per cosa de tres anys. Sempre segons Benvenuto Cellini, “Lorenzo da Mèdici va enfurismar-se tant contra l'autor d'aquest acte de violència, que si Torrigiano no se n'hagués anat de la ciutat cuita-corrents, segur que li hauria infligit un càstig ben sever”. Sigui com vulgui, Torrigiano va passar després un quant temps a Roma i va decorar amb estucats les estances dels Borja per encàrrec del papa Alexandre VI.

Aquests estucs són correctes. Però no hi ha cap dubte que el geni, el mal humor i la superbia de Miquel Àngel, a part el fet de costar-li l'envà nasal, van aconseguir que les seves mans forgessin unes quantes de les més prodigioses obres d'art que s'han fet mai al nostre món. ♦♦

Dels anys empesos, els premis a la trajectòria i els homenatges sorpresa

La Medalla d'Or: el regal d'aniversari del mestre Espinàs

Josep Maria Espinàs rebrà dilluns la Medalla d'Or de la Generalitat per la seva trajectòria en la literatura, el periodisme i la cançó. L'escriptor ja té la Creu de Sant Jordi, el Premi Nacional de Cultura, el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, la Medalla d'Or de la Ciutat de Barcelona i el Premi Ofici de Periodista. Tants reconeixements fan sospitar que el guardonat també col·lecciona anys, i sí: justament avui el mestre Espinàs en fa 88. Per molts més.

En el llibre *El meu ofici*, Josep Maria Espinàs fa seva aquesta reflexió “discretament irònica” de l'autor francès André Maurois: “Per a un escriptor famós, arribar a una edat avançada suposa un doble avantatge. D'una banda, es guanya l'afecte de molta gent, que tot i ignorar la seva obra, l'admira per la seva longevitat. De l'altra, obté la indulgència dels escriptors joves que, com que estan segurs de la seva pròxima desaparició, aconseguixen el valor necessari per fer-li justícia”.

Em ve al cap el que va dir la poeta i traductora Montserrat Abelló en rebre el Premi d'Honor: “Em donen premis perquè he viscut molt. Quan era jove i guapa no em retrava ningú, i ara que sóc vella i lletja, em retrata tothom”.

Sales, Triadú, Rodoreda i la Coliflor d'Honor

El maig del 1976, Joan Sales adjunta en una carta a Mercè Rodoreda un article de Joan Triadú –titulat “L'hora de Mercè Rodoreda”– que “sembla una discreta suggestió als membres del jurat del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes”, a parer de l'editor. I afegeix: “Més val que no ens hi fem il·lusions, però en tot cas és d'agrair la bona voluntat amb què en Triadú intenta tirar l'aigua cap al vostre molí”.

Una escèptica Rodoreda respon: “El Premi d'Honor el donaran com podran. Perquè els uns el deuen voler donar a un autor, els altres a un altre i a l'últim agafen el que fa menys nosa als uns i als altres. Ja em direu com ha anat”.

Al cap d'un mes en Sales li diu com ha anat: “Ja deveu saber que van donar la Coliflor d'Honor a en Pau Vila, de 95 anys d'edat; en vista d'aquesta edat, tothom ha trobat molt bé que l'hi donessin, és que no és prou mèrit haver arribat als 95 tan trempat? Suposo que l'any vinent el donaran a la Monyos”.

El Premi d'Honor va recaure finalment en Mercè Rodoreda el 1980, quan l'autora tenia 72 anys. Poc després, Sales li envia una carta que comença així: “Confio que ja estareu refeta de les emocions i de les

murgues del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes (que ja no en diré mai més la Coliflor d'Enguany)”.

Corre la brama que en Guillem s'ha jubilat, però a la seva manera

Assumpte del mail: “Top secret”. Es tracta de participar en un homenatge sorpresa a Barcelona al llibreter gironí Guillem Terribas, que diu que s'ha jubilat però costa de creure. I aquí ens teniu, en un local fosc del carrer Muntaner, escoltant batalletes llibresques. “Acabaré amb un atac de cor de tanta satisfacció”, fa en Guillem quan ja l'han lloat Toni Puntí en nom dels periodistes culturals, Blanca Rosa Roca en nom dels editors, Lluís Morral en nom dels llibreters, Pep Amargant en nom dels distribuïdors, Blanca Busquets en nom dels escriptors i Albert Serra en nom d'Albert Serra.

L'homenatjat contraataca i dedica unes paraules a cadascun dels qui han elogiat la seva feina com a llibreter, activista cultural i aconseguidor-del-que-calgui a Girona. No revelo aquí les coses rares que li han arribat a demanar per preservar la imatge d'algun escriptor en particular i del gremi en general.

És una jubilació a mitges: l'amic Guillem ha deixat el taulell de la Llibreria 22, però en continua sent la cara visible. I per molts anys. ♦♦